

A kerti magaságyás felépítése 5 rétegben

A magaságyat ősszel vagy tavasszal készítjük el. Az őszi építés azért előnyösebb, mert a magvetésig a talaj némileg megülepszik, és tavasszal a lesüllyedt talajt a szükséges mértékben feltölthetjük.

Ezután következik a szerves anyagok beterítése. Ennek az a lényege, hogy a legnehezebben bomló anyagok alulra kerüljenek, majd az e fölött levő rétegek egyre gyorsabban bomló, korhadó anyagokból álljanak. Voltaképpen ez az élettani magyarázata a magaságyának, hiszen a fokozatosan elbomló szerves anyagokból szén-dioxid (CO₂) szabadul fel, ami elősegíti a növények asszimilációs tevékenységét; a bomlás nyomán keletkezett hő pedig átmelegíti a gyökerek által behálózott talajréteget, és meggyorsítja a magok csírázását, valamint a gyökerek és a föld feletti részek vegetatív fejlődését.

Az első réteg

Ez a - tömör állapotában - 20 cm vastagságú réteg a leghosszabb idő alatt elbomló, cellulózban gazdag anyagokból áll. Ehhez célszerű egész évben gyűjteni a gyümölcsfák koronájának ritkításából, a dísfák és cserjék metszéséből származó gallyakat és vesszőket, a szőlővenyigét, amelyeket ajánlatos 5-10 cm-es darabokra felaprítani, hogy a réteg könnyebben tömöríthető legyen. Olyan helyen, ahol a magaságy helyén levő talajréteg kiemelésekor a földben több cserebogárpajort találtunk, célszerű 10 g/m² Basudin vagy Diazinon talajfertőtlenítő szert kiszórni. A réteg elhelyezése és elegygetése után az anyagot alaposan tapossuk meg.

A második réteg

Ez a 20 cm vastagságú réteg ugyancsak lassan bomló anyagokból áll. Korhadása közben felmelegszik, és hőt juttat a felette levő talajrétegbe. Ide kerülhetnek a nyári szerves hulladékok, például a bab és a borsó, valamint a burgonya, a napraforgó, a kukorica szára, nádtörmelék, a kipréselt, kifőzött szőlőtörköly, az évelő virágok levágott szára, szalma, az állatok takarmányozására valamilyen okból már nem alkalmas széna stb.

Ezt a réteget is alaposan meg kell tiporni, és ha nagyon száraz volna, akkor meg kell öntözni.

A harmadik réteg

Ez a 25-30 cm vastagságú réteg könnyebben korhadt), részben már elbomlott anyagokból tevődik össze. Ha módunk van rá, akkor a telek közelében valamilyen parlagterületen szedjük fel gyeptéglákat. Éles ásóval téglá nagyságú darabokat vágunk a természetes gyepből, és ezt lapáttal kiemeljük. A gyeptéglák kb. 15 cm vastagságúak lesznek. Ezeket a gyepes felületükkel lefelé rakjuk rá második rétegre.

Kiegészíthetjük a harmadik rétegei még egy 15 cm vastagságú réteggel, amelyei lekaszált fűből, lehullott lombból, fenyőfák tűleveléből keverünk össze. Minél többféle anyagból van, annál nagyobb a valószínűsége, hogy a magasságban minden termesztett növény megtalálja az optimális növekedéséhez, fejlődéséhez szükséges valamennyi tápanyagot benne!

E réteg kialakításához nagyon jól megfelelne egy, a kertészetekben nálunk még igen ritkán használt anyag, a fenyőkéreg. Ebből a hulladék anyagból országunkban több millió köbméter halmozódott fel az importált fenyőrönkök kérgézése során. Viszonylag könnyen humifikálódik, és belőle megközelítőleg semleges kémhatású talaj képződik. A fenyőkéreg talajtakarásra is kiválóan alkalmas, mert megőrzi az alatta levő talajréteg nedvességét, megakadályozza a gyomosodást, és tápanyagokat is ad át a növényeknek. Kiváló tulajdonsága, hogy száraz és nedves állapotban egyaránt jól járható, nem porzik, és nem piszkolja a lábbelit. Külföldön (főleg Észak-Amerikában) ezt használják a legelterjedtebben a parkok és a kertek útjainak a burkolására. A washingtoni Fehér Ház parkjának útjait nem aszfalttal és nem kavicsal, hanem fenyőkéreg-törmelékkel borítják.

A negyedik réteg

A most következő réteg is 20 cm vastag, de már olyan szerves anyagokból áll, amelyekbe a mélyebben gyökerező növények gyökerei behatolnak és belőlük táplálkozhatnak.

Aki olyan szerencsés körülmények között kertészkedik, hogy módja van istállótrágyát beszerezni, az a legjobban teszi, ha szalmás szarvasmarhatrágyából alakítja ki ezt a réteget.

Igen jó - és a természetes gazdálkodás követelményeinek megfelelő anyag - erre a célra az érett komposzt, amelyet 10%-os arányban össze lehet keverni baromfi-, házinyúl- vagy galambtrágyával is.

A komposztot a kertben keletkezett szerves hulladékokból állítjuk elő. Erre a célra a kert egyik félreeső sarkában jelöljük ki helyet, ahol a hulladékokat csinos kazalba halmozzuk össze. A kazal szélessége másfél méter, magassága 120-150 cm legyen. A kazal hossza attól függ, hogy mennyi szerves hulladékunk gyűlik össze.

A tetejét - ha a szükséges magasságot elérte - tenyérnyi földréteggel takarjuk. Ebbe akár valamilyen nagy levelű zöldségfélét (tököt, dinnyét) is ültethetünk, hogy a kazal által elfoglalt helyet is hasznosítsuk.

Késő ősszel, amikor a kertésznek már több ideje akad, a komposztkazal anyagát átforgatjuk, meglegegőztetjük. Ezzel az oxigén jelenlétében szaporodó mikroorganizmusoknak kedvezünk, és a korhadás folyamatát elősegítjük. Még egy tavaszi forgatást beütemezve a szerves hulladékokból másfél év alatt érett komposzt képződik. Az érett komposzt barna színű, homogén, szagtalan (vagy kellemesen földszagú), könnyen kiszórható, jól lapátolható.

Tartalmazza mindazokat a tápanyagokat (makro- és mikroelemeket), amelyekre a termesztett növényeknek szükségük van. Kiválóan alkalmas a kertek talajának trágyázására, a talaj termékenységének javítására.

A komposztálás hely- és időigényes folyamat, nem is beszélve arról, hogy a komposztkazal átforgatása meglehetősen nagy fizikai igénybevételt is jelent; ezért terjed szerte a világon a szerves hulladékok - komposztálás előtti - felaprítása. Erre a célra műszakilag fejlett gépeket állítottak elő. A kisebbek kézi erővel, a nagyobbak robbanómotoros vagy villamos motoros meghajtással működnek, s a szerves anyagokat néhány milliméter nagyságú darabokra tépik-vágják szét. Ennek következtében a korhadást előidéző gombák és baktériumok nagyobb felületen támadhatják meg az anyagokat, amelyek így rövidebb idő alatt humifikálódnak. A felaprított szerves anyagoknak sokkal kisebb a helyigényük, és a korhadási idejük is lerövidül: a nyári időszakban 6-8 hét alatt érett komposztot lehet ily módon előállítani.

A komposzt érlelésére és tárolására az utóbbi időben célszerű eszközök kerültek forgalomba. Ezek műanyag elemekből állnak, és a csapadék, valamint a komposzt anyagában levő nedvesség nem korrodálja őket. Előnyük még az is, hogy lehetővé teszik a folyamatos komposztálást: a tároló tetejére kerül a felaprított szerves anyag, alul pedig - egy kis ajtón keresztül - lehet kiszedni a kész komposztot.

Miből készülhet komposzt? Minden elbomlásra képes szerves hulladékból! Ilyenek: a bab és a borsó, a burgonya szára, a lekaszált fű, az érett magokat nem tartalmazó gyomok, a szőlő és az őszibarackfák zöldválogatásakor keletkezett nyesedék, a szőlőtörköly, a konyhai hulladék, a fatüzelésű kályhák hamuja stb.

Ne kerüljön a komposztba kő, építési törmelék, salak, „bedöglött mész”, cserépdarabok, üvegtörmelék, konzervesdoboz, hiszen azok nem korhadnak el. A műanyag fóliák (tejzacskók, tejfölsz poharak stb.) anyaga ugyan szerves, de ezek sem bomlanak el, tehát nem valók a komposztba!

Ne tegyenek a komposztba beteg növényi részeket, mert ezek még a viszonylag magas hőképződés mellett lezajló korhadási folyamatot is átvészelik, és ismét a termőföldbe kerülve megfertőzhetik a növényeket. Hasonló a helyzet a gyommagvakkal is, ezért azokat a gyomokat, amelyek már

elvirágzottak és magot érleltek, inkább égezzük el. Ne feledjék, hogy egyetlen kifejtett gyomnövény (pl. talpas mohar) akár egymillió magot is képes érlelni! Ne kerüljön a komposztba a diófák és a vadgesztenyefák levele sem. Ezek ugyanis egy olyan anyagot tartalmaznak, amely a talajba keveredve a talajban élő, szabad szemmel nem látható, de roppant hasznos élőlények (gombák, sugárgombák, baktériumok, ázalékállatok) élettevékenységét gátolják, vagyis a talaj termőképességét csökkentik.

Az ötödik réteg

Ez a felső, 20 cm vastagságú termőréteg, a magasság helyéről kitermelt talaj; ebbe nő bele a természetett zöldségfélék gyökérzetének a zöme.

Arra kell törekedni, hogy a felső talajréteg fizikai, kémiai és biológiai állapota optimális legyen.

A talaj fizikai szerkezete akkor megfelelő, ha tartós, apró morzsákból áll, ennek következtében a vizet jól tárolja, de viszonylag könnyen áttereszt a fölösleges vízmennyiséget. Benne elegendő levegő (oxigén) van a gyökerek élettevékenységéhez, és a növényeket bőségesen ellátja tápanyagokkal.

A jó termőtalaj a tápanyagot felvehető formában tartalmazza. Nagyon fontos a talaj kémhatása. A magasságban termelendő növények többsége a semleges kémhatású (pH 7,0) vagy az enyhén savanyú kémhatású talajokban fejlődnek jól, ezért a túlságosan lúgos (pH 8,0-10,0) vagy pedig a túlságosan savanyú (pH 4,5-6,5) termőrétegbe talajjavító anyagokat kell keverni.

A talaj biológiai állapota akkor kedvező, ha benne az élettani folyamatok erőteljesen zajlanak le, sok benne a mikroorganizmus. A földigiliszta is szívesen fogadott vendég a magasságokban, hiszen a talaj termékenységét javítja. Kevésbé örülhetünk viszont a magasság felső talajrétegében található káros rovaroknak (drótféregnek, lótetűnek, cserebogárpajornak stb.), mert ezek vagy a növények gyökereit rágják el, vagy a föld feletti részeit károsítják. Ellenük csapdákkal vagy - ha más lehetőség nincs - talajfertőtlenítő szerekkel védekezünk.

A magasság helyéről kitermelt talajt - mielőtt belőle a legfelső réteget kialakítanánk - megjavítjuk. Erre a célra sokféle anyagot vehetünk igénybe.

A mészkeőpor és a cukorgyári mésziszap a savanyú talajok javítására, kémhatásának beállítására alkalmas. Használatuk előtt végeztessünk laboratóriumi talajvizsgálatot, és ennek alapján határozzuk meg a felhasználandó javítóanyag mennyiségét.

A homok a túlságosan kötött talaj ok legjobb javítóanyaga. Tápanyagokat csak igen korlátozott mennyiségben tartalmaz, de javítja a talaj vízáteresztő képességét, és csökkenti annak a kötöttségét. Minthogy a homokszemcsék között igen sok a levegő, ezért a homokos talajok tavasszal gyorsabban melegszenek fel, tehát a magvak csírázása, a palánták fejlődése előbb indul meg bennük, mint a kötött, agyagos talajokban.

A tőzeg ugyancsak alkalmas a kötött talajok javítására, de előnyös a tőzeg bekeverése a nagyon laza, homokos talajokba is. Nagy víztartó képessége

miatt a talaj kiszáradását késlelteti, mert a rostjaiban felhalmozott vízkészletet fokozatosan adja át a környezetében levő talajszemcséknek, és ezzel egyenletesebbé teszi a növények vízellátását. A laza talajok kötöttségét növeli, a kötött talajokét csökkenti.

Tőzeg bekeverésével szabályozni lehet a talaj kémhatását is. Nagyon savanyú tőzeget nálunk csak igen kevés helyen termelnek ki (például Oslip határában 4,0-4,5 pH-értékűt), de ezzel jelentősen lehet a lúgos-meszes talajokat javítani. Tőzegeink jelentős része gyengén savanyú, illetve közömbös kémhatású.

A perlit és a zeolit természetes ásványi anyag, a talajba keverve javítja annak a fizikai szerkezetét, növeli víztartó képességét. Különösen az ún. duzzasztott kertészeti perlitnek van kedvező hatása a kötött talajok lazításában.

Az alginát sok szerves anyagot és mikroelemeket tartalmazó üledékkőzet, amely - a termelők tapasztalatai szerint - szilárdabbá, ellenállóbbá teszi a növényi szöveteket. A több meszet tartalmazó alginát savanyú talajok javítására is használható.

A biohumusz nagy értékű trágya, amelyet a trágyabontó giliszták elszaporításával állítanak elő. Teljesen szagtalan, barna, porszerű anyag, nemcsak a talaj szervesanyag-készletét növeli, hanem ellátja a növényeket a fejlődésükhöz szükséges valamennyi tápanyaggal is. Négyzetméterenként 2-3 kg biohumuszt ajánlatos a talaj felső rétegébe keverni.

A Terra Vita és más néven forgalomba kerülő földkeverékek ugyancsak értékes szerves anyagokat és tápanyagokat tartalmaznak.

A Cofuna szintén elterjedt, és igen hasznos talaj kondicionáló anyag, amely nagy tömegben tartalmaz mikroorganizmusokat és mintegy 20% arányban szerves (főként baromfi-) trágyát. Hatását azzal fejtik ki, hogy a talajban levő, de valamilyen ok miatt a növények gyökerei által fel nem vehető állapotban levő tápanyagokat aktivizálja, felvehetővé teszi.

Még valamit a magaságak talajáról! Számolni kell azzal, hogy a magaság talajtömege a vegetációs idő alatt tömörödik és emiatt megsüllyed. Ez természetes jelenség, főleg az első és a második réteg korhadása következtében áll elő. Ezért nagyon fontos, hogy ezt a két réteget a berakás után tiprással alaposan tömörítsük, az ötödik, felső réteget pedig egészen a keret pereméig töltsük fel. Ha ősszel készítjük a magaságot, akkor a földet egy kissé púposan rakjuk bele, és tavasszal, a felső talajréteg elmunkálásakor, illetve a vetés és a palántázás megkezdése előtt pótoljuk a megsüllyedt talajt.

A talajszint süllyedése tavasztól ősziig 25-30 cm is lehet.

<http://www.szabadfold.hu/>:

A magaságot Bálint gazda azoknak ajánlja, akik szeretik a friss, egészséges terményeket. Nemcsak a guggolni, hajolni képtelenek művelhetik, hanem a fogatékkal élők, például kerekesszékesek is.

E kertművelési forma az egész világon terjed, városokban is, mindenütt, ahol némi hely adódik erre a célra. Érdekes, hogy a washingtoni Fehér Ház kertjében is megjelent, mivel Barack Obama elnök felesége felkarolta az ötletet.

Forrás: Bálintgazda.hu

**Kategóriák: Kerti munkák, Kapcsolódó Létrehozva: 2017. október 21. 18:12:39Módosítva: 2017. december 6. 11:41:42
bejegyzések**